8. Svistun, L., Glushko, A., Shtepenko, K. (2018). Organizational Aspects of Development Projects Implementation at the Real Estate Market in Ukraine. *International Journal of Engineering & Technology,* 7(3.2), 447–452. DOI: 10.14419/ijet.v7i3.2.14569.

Вишивана Б. М.
канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка

Андрійчик О. Я.
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Львівського національного університету імені Івана Франка

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Вступ. Україна не стоїть осторонь сучасних тенденцій розвитку економіки, які характеризуються швидким поширенням цифровізації, активно підтримуючи інноваційні процеси, спираючись на досвід інших країн, а також самостійно створюючи якісно нові технології. Суттєву трансформацію переживає і вітчизняний ринок банківських послуг, який нині неможливий без інноваційних технологій. Банки змінюють форми й методи обслуговування клієнтів, розширюють сервісні можливості, надають комплексні персоналізовані послуги.

Метою роботи є окреслення перспектив розвитку банківських послуг в Україні за умов цифровізації.

Основна частина. Простежити розвиток цифровізації в Україні можна завдяки аналізу позицій нашої держави протягом останніх п’яти років у відповідних світових рейтингах. Зокрема, в IMG World Digital Competitiveness Ranking у 2019–2021 рр. Україна посилювала власні позиції, займаючи 60, 58 і 54 місця відповідно [1], проте вже у 2022–2023 рр. вибула з рейтингу. Згідно з рейтингом Global Innovation Index протягом 2019–2021 рр. Україна входила у 50 країн світу за впровадженням інновацій, займаючи відповідно 47, 45 та 49 місця. У 2022 р. наша держава опустилась у рейтингу до 57, а в 2023 р. – піднялася на 55 позицію серед 132 країн світу [2].

Попри складні умови та виклики війни російської федерації проти України, банківська система безперебійно працює та продовжує розвиватися, нарощує клієнтську базу. Важливу роль у цих процесах відіграє цифровізація.

Банківський ринок перебуває на етапі адаптації до європейських стандартів та інтеграції нових фінансових рішень. У 2022 р. вступив у дію новий Закон «Про платіжні послуги», метою якого є запровадження в Україні основних засад європейської платіжної директиви PSD2. Норми цього закону є підґрунтям для комп-

лексного оновлення платіжного ландшафту України й передбачають появу нових учасників на ринку платіжних послуг, розширення їх можливостей тощо. З 2023 р. НБУ перевів міжбанківську платіжну систему СЕП на нове покоління СЕП-4 (версія СЕП-4.0), яке побудоване на базі міжнародного стандарту ISO 20022 [3]. Як зазначає НБУ, перехід на СЕП-4 є важливою технологічною передумовою для подальшого якісного розвитку платіжної інфраструктури України. Зокрема, це дасть змогу розширити функціональність СЕП і гармонізувати її роботу з правилами Європейського Союзу, що забезпечує можливість [3]:

– упровадження функціональності миттєвих переказів у наступній версії СЕП-4.1 для розрахунків клієнтів в Україні в реальному часі. Це дасть змогу надавачам платіжних послуг значно прискорити швидкість оброблення платіжних інструкцій в електронній формі з можливістю виконувати миттєве зарахування коштів на рахунок отримувача;

– закладення підґрунтя для подальшого приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) з метою реалізації можливості проводити в майбутньому транскордонні перекази в євро з країнами Європейського Союзу;

– реалізації трекінг-сервісу для платежів, мультивалютності та інших інструментів.

Ще одним перспективним напрямом розвитку банківських послуг є впровадження в Україні відкритого банкінгу (Open banking). Йдеться про надання доступу до рахунків користувачів через інтерфейси прикладного програмування (API), які забезпечуватимуть обмін даними між установами, що обслуговують рахунки. Ключовою перевагою відкритого банкінгу є можливість фінтех-компаній та банків налагодити взаємовигідну співпрацю та отримати більше можливостей для розвитку бізнесу. Це сприятиме появі нових платіжних стартапів та забезпечить здорову конкуренцію на платіжному ринку.

Водночас НБУ продовжує роботу над розширенням застосування різних методів дистанційної ідентифікації у банківській системі, забезпеченням подальшого переходу банків на електронний документообіг, упровадженням контролю за кіберзахистом банківського сектору [4].

Протягом останніх років НБУ досліджує цифрові валюти центральних банків та працює над створенням власної цифрової форми гривні – е-гривні. Е-гривня – це електронна форма грошової одиниці України, емітентом якої є Національний банк. Її розробка та впровадження в Україні сприятиме еволюції платіжної інфраструктури, подальшій цифровізації економіки та поширенню безготівкових розрахунків, зменшенню їх вартості, зростанню рівня прозорості, підвищенню довіри до національної валюти загалом [5].

Безперечно, однією з найперспективніших технологій для банків є штучний інтелект (Artificial Intelligence, AI). Згідно з дослідженням Світового економічного форуму у співпраці з компанією Deloitte, 76 % керівників у банківській галузі

погоджуються, що AI є головним пріоритетом для розвитку сфери. Як показує опитування професіоналів у сфері фінансових послуг, яке провела компанія OpenText, 80 % банків розуміють, що технологія AI може принести їм вигоду [6]. Багато з них вже активно використовують AI, наприклад, у чат-ботах або для боротьби з шахрайством. Біометричні технології і персональні пропозиції, засновані на штучному інтелекті, дадуть змогу скоротити час взаємодії клієнтів і співробітників банків [6].

Висновки. Банківські установи виявилися одними з найсприятливіших для впровадження та розвитку інновацій. Це дає їм змогу зберігати провідні позиції на ринку та бути конкурентоспроможними. Всупереч ризикам і перешкодам банки продовжують впроваджувати новітні технології. Подальша цифровізація банківських послуг забезпечить зростання їх доступності, зручності, надійності та персоналізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2021. URL: https://imd.cld.bz/Digital-Ranking-Report-2021
2. Global Innovation Index 2019–2023. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/
3. Упровадження стандарту ISO 20022. *Національний банк України.* URL: https://bank.gov.ua/ua/payments/project-iso20022
4. Стратегія розвитку фінансового сектору України. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=6
5. Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. *Національний банк України.* URL: https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia
6. Симончук А. Більше грошей, безпеки та довіри клієнтів: як банки використовують штучний інтелект. *Banker*. 2 серпня 2021 р. URL: https://banker.ua/uk/projects/banki-shtuchnij-intelekt/

Волкова В. В.
доцент кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Герасименко А. І.
магістрант (здобувач вищої освіти)
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Вступ. Цифровізація в нинішньому світі проникає до всіх наших сфер життя, що робить його легшим завдяки автоматизації. Винятком не стала і сфера фінансового ринку, який зазнав значних змін під час шквального розвитку та впливу цифрових технології на сфери ринку. Впровадження нових технологій, наприклад, використання штучного інтелекту, цифрові чат-боти, блокчейн, онлайн-банкінг, цифрові валюти, цифрові страхові послуги та краудфандинг змінює, фундаменталь-